

NOVO

Študijska knjižnica
Mirana Jarca
Novo mesto

LETO II. STEV. 14

Izdaja okrajni odbor SZDL
Kočevje

Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik Jože Košir
List izhaja vsako soboto

Cena 10 din

GLASILO SZDL OKRAJA KOČEVJE

V KOČEVJU, DNE 30. MARCA 1957

RESOLUCIJA O STANJU MLEKARN IN PREDELOVALNIH OBRATOV V NAŠEM OKRAJU

Mleka in mesa veliko preveč predelovalnih obratov pa v okraju premalo

Odborniki Okrajnega zbora in zbora proizvajalcev so na zadnji seji sprejeli resolucijo o prečem stanju mlekarin in predelovalnih mesnih obratov in jo poslali Zvez. izvršnemu svetu, tovarišu Svetozaru Vukmanoviću-Tempu in Investicijski banki v Beogradu.

Objavljamo izveček iz resolucije.

V tej resoluciji je med drugim navedeno naslednje: V kočevskem okraju imamo skupno 6544 krav s povprečno molznostjo nad 2000 litrov mleka letno. 31 odst. krav je v rodovniku, ki so pod stalnim mlečnim nadzorstvom. Mlečnost teh krav je v letu 1956 znašala povprečno 2779 litrov. Od navedenega števila krav je 1600 kom. na držav. posestvih, ostale pa so last privatnikov, od katerih je 72 odst. včlanjenih v kmetijske zadruge. Glede na stalni dvig molznosti računamo, da se bo molznost do leta 1961 dvignila do 3200 litrov letno v okrajnem merilu. Ti podatki veljajo za rodovniško živino v državnem in zadržnem sektorju.

V letu 1956 je znašala skupna proizvodnja mleka v okraju 13 milij. litrov, ali 36.000 litrov mleka dnevno. Od te količine je bilo lanske leto prodanih 3.760.000 litrov tržnih viškov mleka ali dnevno 10.320 litrov. Tu je treba omeniti, da se je količina tržnega viška mleka na Kmetijsko gozdarskem posestvu Kočevje v februarju dvignila na 7500 litrov.

Odkupna mreža odkupuje danes od proizvajalcev v zadržnem sektorju eno tretjino vseh tržnih viškov. V teku leta pa se je večkrat primerilo, da se toliko niso odkupili. KGP Kočevje prodaja mleko samo za lokalne potrebe

(okrog 2000 l dnevno) ostalo količino mleka pa morajo predelati v svojem mlekarskem obratu. Na področju okraja imamo sedaj naslednje mlekarske obrate: Mlekar- na KGP Kočevje z dnevno kapaciteto 1500 l, mlekar- na zadržnega sektorja v Velikih Laščah s 500 l in v Fari s 600 l kapacitete dnevno. Skupna kapaciteta mlekar- skih obratov je 2600 l dnevno. Mlekarski obrat KGP Kočevje je primitiven provizorij, preurejen iz nekdanje garaže. Ostali dve mle- karni sta v resnici le zbirališče mleka z nekaj stroji, ki pa so že obrabljeni in nič več ne ustrezajo svojemu namenu. Glede na to je prizadejana precejšnja škoda go- spodarstvu celotnega okraja in si- cer: Mlečni proizvodi, v kolikor se predelujejo v obstoječih mlekar- skih obratih, so nekalitetni in se uničujejo zaradi neprimernih pro- storov. Zaradi tega je samo KGP imelo v lanskem letu 3 milij. škode.

Mesno-predelovalni obrat je potreben

Podoben problem kakor z mle- karnami je tudi s klavnico v Kočevju. Navzlic temu, da je v okra- ju letno 10.000 kom. vse vrste ži- vine za zakol, ni v vsem okraju niti ene, današnjim potrebam od- govarjajoče urejene mesnice, ki bi izpolnjevala vse osnovne higijenske zahteve. Zaradi tega so živinorej- ci prisiljeni prodati živino izven okraja po ceni, ki jim jo diktirajo kupci. Niti ena mesnica nima hla- dilnice, zato je nemogoče, da se preskrbi zaloga mesa. To je zelo pereče vprašanje predvsem zato, ker se stara živina stalno izloča, ker ni več sposobna za pleme. Me- so te živine predstavlja blago slab- še kvalitete. Ekonomski razlogi silijo živinorejce, da koljejo tako živino v jesenskem času, takrat pa imajo v mesnicah dovolj živine boljše vrste za klanje na razpola- go. Zaradi tega so pretleko jesen in zimo nekateri živinorejci sami doma klanj staro živino in meso prodajajo po hišah. Na ta način se lahko prodaja tudi meso bolne ži- vine, kar je vsekakor v škodo ljud- skemu zdravju. V poletnem času pa mesnicam primanjkuje klavne živine, ker je tržišče v jeseni in pozimi prenatrpano z živino.

Mestna klavnica v Kočevju je bila adaptirana iz bivše privatne mesarije. Navzlic velikim sred- stvom, ki jih je dala skupnost za adaptacijo, je klavnica še vedno skrajno nehygienična. Stoji v sre- dini mesta in je pravi izvorsmrada za okoliške prebivalce. V teh- nološkem pogledu ustreza omenje- na klavnica komaj le za vsakda- nje potrebe preskrbe prebivalstva z mesom v mestu. Kočevska klav- nica nima hladilnice in je zaradi tega meso manj kvalitetno. Klav- nič manjka tudi hlev. Živina se kolje takoj, ko pride transport, kar povzroča, da je kvaliteta mesa slabša in se še hitreje pokvari.

Ribniška občina je slavila

Tudi letos so delovni ljudje rib- niške občine proslavili občinski praznik, ki ga slave vsako leto 26. marca v spomin na veliko znano Cankarjevo, Gubčeve, Tomšičeve in Serčerjeve partizanske brigade v Jelenovem žlebu nad Italijani. Praznovanje se je začelo že 24. marca na partizanski slavnosti v Jurjevici. Tega dne so se v Ribni- ci pomerili med seboj na šahov- skih deskah šahisti. 25. marca je bila v domu Partizana slavnostna akademija. Dvorana doma je bila prenapolnjena, več ljudi pa je od- šlo domov, ker je bila dvorana za vse premajhna. Na akademiji z ze- lo pestrim in bogatim umetniškim programom so razvili prapor Zve- zve borcev. Za akademijo bi ome- nili še to, da je organizacija v za- četku šepala, kar je motilo šte- vilne gledalce.

26. marca zgodaj zjutraj so zvo- ki gasilske godbe naznanili Ribni- čanom, da je danes njihov prazni- k. Okrog 9 ure je bila pred spo- menikom padlih v Ribnici žalna svečanost. Tu so tudi položili ven- ce, prav tako tudi pred spomin- skimi ploščami in spomeniki. Ob 10. uri je bila slavnostna seja ob- činskega ljudskega odbora Ribni- ca. Nato pa je bil na trgu koncert gasilske godbe. Na slavnosti v Rib- nici je bil tudi ljudski poslanec ZB.

nekdane garaže. Ostali dve mle- karni sta v resnici le zbirališče mleka z nekaj stroji, ki pa so že obrabljeni in nič več ne ustrezajo svojemu namenu. Glede na to je prizadejana precejšnja škoda go- spodarstvu celotnega okraja in si- cer: Mlečni proizvodi, v kolikor se predelujejo v obstoječih mlekar- skih obratih, so nekalitetni in se uničujejo zaradi neprimernih pro- storov. Zaradi tega je samo KGP imelo v lanskem letu 3 milij. škode.

Skupščina zahteva od OLO, da problem gradnje nove, mlekarne v Kočevju prikaže kot centralni pro- blem celotnega okraja in da se na merodajnih forumih zahteva odo- brenje potrebnih investicij.

POSVETOVANJE V VELIKIH LAŠČAH

Za povezavo dela v občini Lašče

Pred dnevi je sklical občinski odbor SZDL Vel. Lašče predsed- niki in tajnike osnovnih organiza- cij SZDL velikolaškega področja na delovno sejo, na kateri so pre- gledali delo novoizvoljenih odbo- rov in ugotavljali pomanjkljivosti in težave. Razprava in poročila so bila živahna. Tovariš S Krvave pe- či je pojasnil, da jim divjačina de- la na polju veliko škodo. Ljudje zato nimajo veselja do dela in ne- godujejo. Doselej so l. 1956 tak primer že prijavili na občini, a ni- so dobili niti pozitivnega niti ne- negativnega odgovora. Zaradi tega ljudje večkrat nepravilno izjavlja- jo: Raje vse potrpimo in bodimo tihi, pa če vse skupaj vrag vzame. Ali: Vrnili bomo legitimacije SZDL, saj nam nihče ne pomaga ipd.

Govorili so o mladini in njenem vključevanju v organe družbenega upravljanja, njeni vzgoji in vklju- čevanju v vrste SZDL. Ugotovili so, da se na vse to često gleda prečrno in s podcenjevanjem. Raz- veseljivo je dejstvo, da so iz Osredka in Velikega Osolnika za- stopali organizacijo sami mladi fantje in dekleta. Tudi šolskim od- borom naj bi SZDL nudila več pomoči, zlasti pri reševanju vzgoj- nih problemov. Sploh se bo treba boriti za čim večjo koordinacijo dela na vasi, da ne bo delala

PETAR STAMBOLIČ NOVI PREDSEDNIK SKUPŠČINE

26. marca je bila v Beogradu skupna seja obeh zborov Zvezne ljudske skupščine. Sejo je vodil podpredsednik Zvezne ljudske skupščine tov. Vladimir Sanič. Kot prva točka dnevnega reda so bile volitve novega predsednika Zvezne ljudske skupščine, name- sto umrlega predsednika tov. Mo- ša Pijade, ki je pred kratkim umrl. Ljudski poslanec Jakov Bla- žević je v imenu skupine 20 ljud- skih poslancev predlagal zboroma, da se izvoli za predsednika Zve- zne ljudske skupščine tov. Petar Stambolič. Predlog so vsi ljudski poslanci viharno pozdravili in z dviganjem rok soglasno izvolili tov. Petra Stamboliča za novega predsednika.

Novi predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolič je bil rojen 12. julija 1912 v vasi Brezo- vici pri Ivanjici, LR Srbija. Gim- nazijo je kot študent sodeloval pri delu napredne demokratične uni- verzitetne mladine. Član SKOJ je postal leta 1933, leta 1935 pa član KPJ. Vojna ga je zatekla v Va- ljevu. Takoj po kapitulaciji je bil poslan na partijsko delo v Pomor- ravje, kjer je organiziral vstajo. Od konca leta 1953 je bil predse- dnik LS Srbije, kar je še sedaj. Odklikovan je bil med drugim tudi z redom narodnega heroja.

Kočevje je danes lepo urejeno

OBČNI ZBOR TURISTIČNO-OLEPŠEVALNEGA DRUŠTVA

Vse možnosti za razvoj turizma

Pretekli ponedeljek je bil v dvo- rani kina v Kočevju redni občni zbor Turistično-olepševalnega dru- štva Kočevje. Poleg članov se je zboru udeležilo tudi veliko število ljubiteljev društva, med njimi naj- več dijakov. Navzoč je bil tudi zastopnik Turistične zveze Slove- nije. Poročilo o dvoletnem delu društva je podal predsednik dru- štva tovariš Karel Rigler. Disku-

sija po poročilih pa je bila živah- na in plodna. Tovariš Rigler je v poročilu opi- sal delo, uspehe in pomanjkljivosti društva. Kočevje, razdejano in uničeno v vojnih letih, se le počasi obnavlja. Turca, ki je prišel pred nekaj leti v Kočevje, ni bilo mogoče ničesar muditi. Niti pri- mernih gostinskih obratov ni bilo. Nadaljevanje na 2. strani

PO SVETU

Za nami je teden dni izredno ži- ve politične dejavnosti, ki nam je prinesla v mnogih mednarodnih vprašanjih nova vprašanja in le delne razjasnitve.

Pot generalnega sekretarja Zdru- ženih narodov Hammarskjöldja v Kairo, njegovi razgovori s pred- sednikom Egipta Naserjem in po- svetovanja glede ureditve spora okrog Sueškega prekopa in drug- ih spornih vprašanj v tem delu sveta, so dokaz moralne in dejan- ske moči Združenih narodov in njihove sposobnosti, da pomagajo in urejajo mednarodne spore in probleme. Ti razgovori so gotovo imeli velik vpliv na poslanico egipt- ovske vlade glede plovbe po pre- kopu, ki jo bo te dni izdala. Te dni bo dvignjena egiptovska fre- gata Abukir iz dna prekopa in že okrog 10. aprila bo začel po pre- kopu reden promet; z njim pa bo- do spet postala goreča vsa ona

VUKMANOVIČ V EGIPTU

Na povabilo egiptovske vlade je obiskal podpredsednik našega iz- vršnega sveta tov. Vukmanovič predsednika Naserja, kateremu je izročil posebno poslanico maršala Tita. Na večih sestankih sta obravnavali mednarodne probleme in izmenjala gledišča. Tako je imel predsednik Naser možnost čuti mnenje naše vlade o številnih med- narodnih vprašanjih, zatem ko je že govoril z generalnim tajnikom OZN in posebnim odposlancom ministrskega predsednika Nehruja. Tovariš Vukmanovič je sprejel tudi povabilo, da obišče Sirijo, ka- mor bo odšel v aprilu mesecu.

OD VSEH STRANI

Medtem ko se v Indoneziji no- tranja politična kriza okrog sestave nove vlade noče in noče razple- sti, je tam izročil naš novi vele- poslanik tov. Pavlič svoje poveril- nice.

Nemške delegacije so v zadnjem času začele obiskovati vse dežele Azije. Predsednik Adenauer bo obiskal Iran, njegov zunanji mi- nister je bil v Pakistanu, druge delegacije pa v Indiji in Burmi. Zahodna Nemčija se bori ne samo za trg, ampak tudi proti vedno večjemu vplivu in ugledu Vzhodne Nemčije v tem delu sveta.

Indijo je obiskal predsednik poljs- ke vlade Cyrankiewicz, kamor je prispel na povabilo predsednika Nehruja iz Burme in Kambodže. Cyrankiewicz je ob svojem priho- du izjavil, da Poljaki zelo cenijo politiko Indije in da je Poljska pripravljena podpreti indijske na- pore za mir.

Legendarnega junaka grških partizanov generala Markosa so te dni v Moskvi rehabilitirali in skle- nili, da se bo vrnil na svoj prejš- nji položaj v centralnem komiteju KP Grčije. Bivši generalni sekre- tar Zahariades pa je bil izključen iz ZK in iz Partije.

Predsednik švedske vlade Tage Erlander bo letos poleti na naše povabilo prišel v Jugoslavijo. Ta- ko se bodo naši stiki s skandinav- skimi deželami razširili.

ZADNJA OFENZIVA?

Francoski generalni rezident La- coste v Alžiru je začel s široko akcijo »pomiritve« Alžira. V zad- njem tednu so francoska sodišča obsodila 32 alžirskih borcev na smrt. Francoske padalske enote so začele obsežne racije po mestu Alžiru in Oranu ter v južnih pre- delih Alžira. Voditelji alžirske na- rodno osvobodilne fronte so v Tu- nisnu na tiskovni konferenci ponov- no pozvali Francijo na pogajanje.

Naš komentar

Pred skupščino ZSZ

10. aprila bo v Kočevju skup- ščina Okrajnega zbora za so- cialno zavarovanje. Prav je, da si pred tem važnim dogodkom socialnih zavarovancev ogledamo nekatere stvari, o katerih se bo brez dvoma razpravljalo tudi na tem zasedanju.

Socialno zavarovanje ima v našem okraju zelo veliko vlogo, saj zajemajo zavarovanci v okrajnem merilu nad 50 odst. vseh prebivalcev, v merilu občine Kočevje pa je 80 odst. zavarov- ancev od skupnega števila pre- bivalcev.

Zelo zanimivi so podatki za le- to 1956 v katerih beremo, da je bilo izdano za zdravstveno za- varovanje (za zdravljenje itd.) skupaj 160.000.000 din. Poleg tega je bilo izdano za pokojnine in invalidnine 114.000.000 din, za otroške dodatke pa 168.000.000 din. Iz vsega tega je dovolj vid- na skrb ljudske oblasti za huma- no delo in tudi pomembna vloga OZSZ. Vsa naš delovni človek, ki je v delovnem odnosu, je brez skrbi, če oboli. Preskrbljeno je tudi za invalide, upokojence in za otroke zavarovancev.

Že prej smo navedli, koliko milijonov gre za zdravstveno za- varovanje. Tu se pojavlja vpra- šanje, če ni 160.000.000 din, ki so se porabili v ta namen, le pre- več. Ali ta znesek ne prispeva deleža, da naš življenjski stan- dard ne raste tako, kot želimo mi vsi skupaj? Res je! Še vedno imamo primere, da posamezniki izkoriščajo socialno zavarovanje v špekulativne namene. Izkori- ščajo zdravnikovo preobremenje- nost pri delu in dobe nekaj dni bolniškega dopusta, ki ga izra- bijo za razna domača opravila. Ne skrbi jih, če ima podjetje in skupnost zaradi takega izkorišča- nja socialnega zavarovanja ško- do. Drugi primer so zavarovanci v delovnem odnosu, ki so resnič- no bolni. Namesto da bi taki bol- niki ob času zdravljenja počiva- li, opravljajo doma razna dela in zdravljenje se zaradi tega po- daljša. Tudi ti ljudje škodujejo sebi in skupnosti. Če bomo od- pravili take primere izkoriščanja socialnega zavarovanja, se bo tu- di znesek za zdravstveno zava- rovanje znižal. To bo pa nam vsem v korist.

-žem

Naš razgovor

Tov. Toneta Šerčerja smo našli sredi dela. Tov. Šerčer je predse- dnik Okrajnega odbora Zveze Svobod in prosvetnih društev in je bil sredi priprav za skupščino, ki je bila dne 28. marca. Vendar nam je kljub temu ustregel in nam povedal o delu Svobod in prosvetnih društev naslednje:

»V našem okraju imamo 24 pro- svetnih društev, od tega šest de- javskih prosvetnih društev »Svob- ode«. Vsa prosvetna društva so sorazmerno enako delavna, ven- dar pri tem še posebno izstopata KUD »Slemenca« pri Gregorju in DPD »Svoboda« Kočevje. V neka-

terih društvih je zlasti razgibano dramatsko delo, v drugih pa iz- obraževalni odseki, ki so zlasti le- tos precej napredovali.

Ko smo obiskovali občne zbere naših društev, smo predvsem žele- li, da bi vse organizacije, združe- nja in društva svojo izobraževalno nalogo čimbolj koordinirali. Naj omenim, da je skoraj pri vseh društvih uspelo ustanoviti izobra- ževalne sekcije. Te sekcije so več ali manj dobro zaživele. Skupno imamo 7 ljudskih univerz. Pose- bej je treba omeniti prizadevanje Ljudske univerze v Kočevju, ki je priredila v tej sezoni že 18 preda- vanj, katerih se je udeležilo pov- prečno do 300 ljudi, izredno zani- mlivih predavanj pa tudi do 450 ljudi. Ta univerza posreduje pre- davatelje tudi ostalim ljudskim univerzam v okraju, predvsem v okoliških krajih in jim tudi moral- no pomaga s tem, da krije stroš- ke predavateljev. Naša prosvetna društva in Svobode bodo morale razmišljati tudi o organizaciji te- čajev za tovariše, ki delajo v druž- benem in delavskem upravljanju. Hiter razvoj proizvajalnih sred- stev in vedno večje poglavljanje v družbeno upravljanje zahtevata od nas več znanja, drugače nas bo hiter tempo današnjega časa pu- stil za seboj. Zato je pomen izo- braževalnih sekcij pri prosvetnih društvih in Svobodah za splošen kulturni dvig nas vseh še pose- bno velik, ker si tako s to prosvet- no obliko utramo pot v sociali- zem.« Tako je zaključil naš raz- govor tov. Šerčer.

Tone Šerčer

Zunanjepolitični komentar

Zopet prijatelja?

Z izrednim zanimanjem in številnimi ugibanji je svetovni tisk že pred tedni objavil, da se bosta v marcu sestala na Bermudskem otočju predsednika Združenih držav Amerike in Velike Britanije, da uredata spor, ki je nastal med obema deželama po anglo-francoskem napadu na Suez in Egipt.

Kakor je iz uradnega poročila razvidno, se je z razgovori na Bermudih ponovno okrepil zahtevni blok in kakor mnogi komentirajo, zaostri se je tudi odnos z Vzhodom. V sporočilu namreč ni nobene besede o razorožitvi. Obe strani sta tudi sporočili, da ne nameravata prenehati z atomskimi poskusi, da pa sta pripravljene poiskati prijateljstvo z Združenim narodom in eventualno poklicati tudi tuje opazovalce k tem poskusom, če na to pristanejo tudi Sovjeti.

Amerikanci so pristali, da sodelujejo v Bagdadskem paktu, čeprav zaradi Arabcev, katerim se nečisto zamerijo, bolj previdno; vendar pa je ta pristavek znak določenega popuščanja britanskim stališčem do Bliznjega vzhoda. Egipt je na ta korak ZDA ostro in negativno reagiral, Sirija, Jordanija in Egipt pa so že v dogovorih, kaj bodo odgovorili v zvezi s tem ameriškim korakom posebnemu odposlancu predsednika Eisenhowerja, ko jih v prihodnjih dneh obišče. Amerikanci so namreč s tem podprli angleško težnjo, da prenesejo središče dejavnosti na Bliznjem vzhodu iz Kaira v Bagdad, ki je pod angleškim vplivom. Tako skušajo oslabilo vlogo Egipta, ki je močno pridobil na ugledu med arabskimi in drugimi deželami zaradi hrabrega odpora proti tuji agresiji in tujim vplivom.

V uradnem in neuradnih poročilih s te konference je bilo danih mnogo izjav o soglasnem gledanju na številne mednarodne probleme, kot so združitve Nemčije, vprašanje atomskih poskusov, plovlja po Sueskem prekopu, pomen severno atlantskega pakta in podobno.

Amerikanci tudi v bodoče nameravajo tukaj iskati in braniti predvsem svoje koristi, ki niso ravno majhne. Zato bo politika obeh dežel na tem področju tudi glavni in najhujši kamen prežkušnje za obe deželi in za njuno prijateljstvo. Amerikanci so sicer zaprtili z gospodarsko blokado Egipta, če ta ne bi hotel glede Suezja sprejeti pametnih rešitev, vendar to še ne pomeni, da želijo s tem Amerikanci v celoti spremeniti svojo politiko napram arabskemu svetu. Tako sklepanje bi bilo prenapetostno pa tudi nesprejemno.

Amerikanci in Angleži se tudi niso mogli sporazumeti o vprašanju svobodnejše trgovine s Kitajsko. Številne notranje težave Anglije bi bile odstranjene z živahnostjo trgovinske izmenjave s Kitajsko, ki pa je Amerikanci ne dovolijo. Ker Nemci Angleže izpodirajo iz mnogih njihovih trgov, bi svobodna trgovina s Kitajsko popravila tudi angleško zunanje trgovinsko bilanco.

Zaradi številnih vprašanj, ki so ostala odprta, mnogi komentatorji po svetu ne smatrajo sestanka na Bermudih za tako uspešnega, kot ga je Veliki Britaniji željelo prikazati. Staro prijateljstvo je sicer vzpostavljeno, vendar pa je ostalo še marsikaj, kar je oba prijatelja ločilo in kar jih bo kljub izjavam o starem in dobrem prijateljstvu še razdvajalo.

B. Mikoš

Iz dela in življena združnih organizacij

Sodraška zadruga je močan gospodarski činitelj

V domu Partizana Sodraška je bil v nedeljo 24. marca letni občni zbor kmetijske zadruge Sodraška. Zboru je prisostvovalo nad 150 članov. Iz poročil in razprave moremo razbrati, da je zadruga med najboljšimi v okraju. Vsi odseki zadruge so bili aktivni in so ustvarili v letu 1956 za 10.526.000 din dobička. Med prvimi v okraju so sodraški zadrugniki sprejeli pravila samozavarovanja kmetov.

Uvodne formalnosti na zboru so bile kmalu pri kraju. Nato so funkcionarji upravnega odbora, pododborov in nadzornega odbora poročali o delu KZ v preteklem letu. Upravni in nadzorni odbor ter pododbori so se med letom redno sestajali. Ker je bila vez med odbori in zadrugniki trdna, je bilo lahko uresničevati sprejete sklepe. Posebno važnost so posvečali živinoreji. V rodovniku imajo 167 krav, 101 telco, 3 bikke in 6 malih bikce. Povprečna molznost rodovniških krav znaša 2608 litrov, imajo pa tudi kravo, ki daje nad 4000 l mleka letno. Prodaja 86 glav rodovniške živine je vrgla 7.610.000 din ali povprečno na eno kravo 95.000 din. Lani so kmetje prejeli za mleko nad 3.000.000 din. Za razvoj živinoreje je velikega pomena pašnik v Travnji gori, za katerega je zadruga že precej investirala. Uredili so tudi dve sobi za pastirje. Razstava rodovniške živine v Sodražici je dosegla velik uspeh.

DELAVNI PODODBORI

Enako delavni so bili tudi ostali pododbori. Poljedelski pododbor je dosegel lep uspeh pri novih sortnih poskusih s krompirjem, sadjarjski pododbor pa se je zavzel za izboljšanje sadjarstva. Kljub trudu in škropljenju grozi kapar, da bo uničil vse češnje.

Čebelarji so imeli lani slabo letino. Težave so imeli tudi s čebeljim sladkorjem, ki je bil zelo slab in drag. Za letos imajo v načrtu zgraditev čebelnjaka v Travnji gori. Krepko so prijele za delo tudi žene-zadrugnice, ki jih vodi nemorna Ivančičeva mama iz Gore. Letos imajo lep program. Nabavile bodo več praktičnih strojev, ki se rabijo v gospodinjstvu, pletilni stroj in organizirale bodo več praktičnih tečajev za žene in dekleta. Uredile bodo perišča, nabavile kokeši štajerske sorte itd.

Vsi odseki pri zadrugi so bili aktivni. Lesni odsek je ustvaril kljub spremembam, ki so nastale v lesni trgovini, nad 4.000.000 din dobička. Zadrugni obrat »Destilacija olja« je ustvaril s sedmimi

ljudmi 3.610.000 din dobička. Sprejeli so sklep, da se ta obrat poveča in dobi nove prostore. Kolektiv tega obrata zasluži vso pohvalo za svoje delo. Tudi strojni park je zlezel na »zeleno vejo« in prinesel zadrugi 100.000 din dobička. Visoko aktivna je bila tudi mesarja, ki je ustvarila 1.556.000 din dobička. Vsi odseki so ustvarili skupno 10.526.000 din dobička.

V razpravi smo slišali, da zadruga skrbi za strokovni kader. Obračunske knjžice so se že dobro uveljavile. Predsednik OZZ tov. Mikulič je v daljšem govoru dal zadrugnikom smernice za bodoče delo, da bo njihova zadruga dosegala v bodoče še lepše uspehe kot doslej.

SAMOZAVAROVANJE

Zbor zadrugnikov je sprejel pravila za samozavarovanje članov zadruge. Predvidevajo, da bo znašal prispevek na enega člana 400 din letno, zato pa bo imel zavarovanec pravico do 60 odst. popusta pri plačilu zdravniških storitev, zdraviljenja itd. Izvoljena je bila posebna komisija, ki bo uređila tehnično plat tega novega načina zavarovanja kmetov. Na kraju so izvolili nov upravni in nadzorni odbor ter delegate za OZZ,

Zgraditi vodovod - prva naloga Loškega potoka

Pred kratkim smo obiskali vidnejše predstavnice občine Draga-Loški potok in se z njimi pogovorili o gospodarskih problemih te občine. Najprej je prišlo na vrsto vprašanje vodovoda, ki je za vse Potočane sedaj najvažnejše. Gradnja novega vodovoda kljub vsem težavam, ki spremljajo vsako večjo gradnjo, lepo napreduje. Prva etapa gradnje, to je od zajetja v Travniku pa do Hriba, kjer je glavni rezervoar, se približuje kraju. Položiti bo treba še kakih 500 metrov vodovodnih cevi. Povedali so nam, da so bili stroški gradnje doslej okrog 14 milijonov din, toč-

ne stroške pa bo pokazal obračun po prvi etapi gradnje. Sredstva za prvo etapo so zagotovljena, ta pa bo gotova do začetka maja letos. Kmetijske zadruge na Hribu in Travniku so prispevale za vodovod skupno 5 milijonov din. Iz sklada za obnovo podeželja so dobili 2 milij. din, prebivalci sami pa so prispevali okrog 800 kub. metrov lesa, kar predstavlja že lepo vsoto.

Potočani so se lotili velikega dela in zato potrebujejo pomoč. Predračun gradnje tega vodovoda predvideva za 60 milijonov din stroškov. Potočani ne bodo zmogli sami vsega bremena in jim bo še potrebna pomoč.

Povedali so nam tudi, da je sta novanjški sklad pri občini lani znašal 4.219.000 din. Letos računajo, da bo ta sklad večji in bo znašal približno 5.000.000 din. Iz tega sklada bodo popravili nekaj hiš splošnega ljudskega premoženja ter adaptirali stavbo na »Kaplic«, kjer bo ambulanta. Tudi privatniki prosijo za kredit iz tega sklada za popravilo stanovanj.

Lesno predelovalno podjetje »Smreka« lepo napreduje. V začetku je bilo v njem zaposleno 30 ljudi, sedaj pa si tu služijo kruh okrog 90 ljudi, kar je že lep uspeh za mlado podjetje. Skupnost v Loškem potoku je prešla od tega podjetja lani kakih 7 milijonov din. Podjetje »Smreka« je še vedno v razvoju, a je že sedaj popolnoma upravičilo svoj obstoj.

Pa še o drugih stvareh smo se pogovorili. Živinoreja je lepo napredovala, vendar sedaj preti nevarnost, da se bo razvoj ustavil. Ker stara klavna živina ne gre v denar, koljejo teleta. S tem se dela velika gospodarska škoda. Za to stvar naj bi se zavzele tamkajšnje KZ in našle ustrezno rešitev.

Za redno članarino 320 din prejmete zbirko 5 knjig, za 500 din pa celo 7 knjig. Pohitite z vpisnino v članstvo Prešernove družbe.

Še o nerednostih v Strugah

V Novicah št. 8 smo objavili članek »Nerednost v Strugah še z druge plat«. Na ta članek smo dobili ugovore od tov. T. A. iz Vidma, Š. I. iz Ponikev, J. J. iz Škofljice in tov. Kajfeža iz Strug, ki je bil prizadet s tem člankom. Prvi trije pravijo, da ni res, kar je pisala tov. Hrovatova o razmerah v zadrugi, o babici in o drugem, kar je bilo navedeno v omenjenem članku in da je tov. Kajfež, učitelj v Strugah, lahko za zgled dobrega in poštovnega učitelja in kulturnega delavca v Strugah, ki ga vsi pošteni Stružanci cenijo. Tov. Kajfež pa pravi v svojem odgovoru na članek tov. Hrovatove med drugim naslednje:

Članek tov. Hrovatove, objavljen v 8. št. Novic je imel namen, da me prikaže kot človeka, ki zavrača in razdira delo v Strugah. Naj povem, da me njena žalitev zaradi honorarja ni prav nič prizadela, ker je to navadna laž. Tov. Hrovatova trdi, da sem izstopil iz nadzornega odbora zadruge zaradi tega, ker sem bil nesposoben. Po njenem torej ni bil sposoben tudi prejšnji nadzorni odbor, ki je prav tako odstopil, ravno tako tudi ne revizorja iz Ljubljane, ki sta zahtevala isto kot nadzorni odbor. Čudno, da se je nenadoma znašlo toliko ljudi, ki niso kos stroški zadrugi — beri: niso po volji tistim članom UO, ki stremijo za neomejeno diktaturo, seveda v dvojni korist — in kdor temu nasprotuje, je nesposoben — čudna logika! Glede okvare živil v trgovini pa tole: Dejstvo je, da je Hrovatova taka živila prodajala. In ker sem to razgalil, sem ji po njenem mnenju storil krivico... Sedaj pa o sobi in babici. Že mesece se pleče ta zadeva, pa sem šele sedaj bral, da bi babica rabila sobo za »ordinacijo« in mislim, da so to prvič slišali tudi ostali Stružanci. Če bi babica potrebovala sobo, zakaj si je ni uredila na svojem domu, kjer ima dovolj prostora? Ne! S to pretvezo so hoteli iztriniti iz stanovanja petdanjsko družino. Ni to krivica? Ali je res zaradi doklad dovoljeno vse? Na Videm pa je odšla babica po nalogo občine, ne pa zaradi mene. Ženam pa ni treba hoditi na Videm po babico, saj imamo v Strugah še eno.

Da nimamo razumevanja za predavanja, je laž. Komu smo odklonili prostor v šoli, čeprav imamo malo prostora? Ravno šolsko vodstvo je pripravilo prostor za predavanje filma. Če pa Hrovatova misli na naše kritike njihovih nepravilnosti, ne vem ali je tako predrzna ali pa nerazsodna, da more zapisati, da nimamo razumevanja.

Kaj spada v šolski program, dobro vemo in se ga tudi točno držimo. Naj bo zaradi tega kar mirna. Tudi ne drži, da sem komu rekel fašist ali »bologardist«. Imam pa v našem programu NOB, ki je nisem in ne bom potvarjal. Če je po njenem to učno snov treba črtati iz programa, naj to pove druge.

Drago Kajfež

Za razvoj ribištva v našem okraju

Čeravno še ni nastopila glavna ribiška sezona, kočevski ribiči ne mirujejo, niti samo ne motrijo trnov pred nastopajočo sezono. Pred kratkim so kočevske vode obiskali strokovnjaki iz ribiškega oddelka Kmetijskega inštituta. Že na osnovi površnih analiz je bilo ugotovljeno, da je gospodarski načrt kočevskega ribiškega društva realen. Graditev manjšega postrvjeja vališča na Izberu pri Sodražici je utemeljena tem bolj, ker bodo bližnje regulacije vodotokov uničile največji del naravnih drstič. Ugotovljeno je tudi, da je zgornji del Ribnice primeren za vlaganje postrvjih mladice. Merjenje temperature vode bo pokazalo ali kaže vložiti šarenko ali potočnico.

Kočevski ribiči mislijo tudi na gojitev konzumnih rib. Pregledani so bili opuščeni ribniki pri Ortnoku in na Turjaku. Pri Ortnoku bi bilo možno organizirati veleobrat za slovenske razmere, saj bi bilo možno zajeti ca. 5 ha vodne površine. Za začetek bo treba obnoviti en ribnik in sicer z mladimi krapci, čeprav obstajajo pogoji za šarenko (ameriški postrv). Krapci so namreč precej manj zahtevni in bolje izkoriščajo naravno hrano.

Ureditev ribnikov na Turjaku pa terjajo tudi lokalni komunalni interesi. Ribniki bi olepšali okolico in nudili tudi vodo v slučaju po-

žara. Za ureditev ribnikov so se zavzeli tudi zbori volivcev in občina v Velikih Laščah.

DODATNO POJASNILO

V 4. št. Novic v članku »Les — naše bogastvo« je bila izpuščena beseda — »v Sloveniji, — tako, da se je članek takrat nepravilno glasil: »...po taksacijskih podatkih so te zaloge znašale 111 milij. m³«. Na prošnjo tov. Ožbolt, avtorja tega članka, ki je v rokopisu izpustil to besedo, smo v 13. št. Novic objavili popravek, tako da se stavek sedaj pravilno glasi: »...po taksacijskih podatkih v Sloveniji so te zaloge znašale 111 milij. m³«. Napake torej ni zakrivilo uredništvo, ampak avtor članka sam. Pred objavljenim popravkom pa je OUG poslala našemu uredništvu članek, v katerem kritizira nepravilne podatke, ki jih navaja tov. Ožbolt v 4. št. Novic. Pri objavi članka OUG pa je nastala spet neljuba pomota, ki jo je zakrivilo uredništvo. Pri citatu iz članka tov. Ožboltja bi se stavek moral glasiti tako, kakor navaja 4. št. Novic — a se po pomoti glasi tako, kakor navaja že zgoraj omenjeni popravek. Uredništvo prosi, da OUG oprusti to zelo neljubo pomoto, ki jo je zakrivil tiskarski škrat.

Občni zbor turističnega društva

Nadaljevanje s 1. strani
V takih okoliščinah je bilo pred šestimi leti ustanovljeno Turistično-olepševalno društvo, ki mu je ob izdatni podpori oblasti v kratkem času uspelo spremeniti lice mesta. Urejeni so bili številni nasadi, parki, igrišča in mirno lahko trdimo, da spada Kočevje med lepa in čista mesta.

Posebno aktivno je bilo društvo v letu 1955, ko je skupaj z drugimi organizacijami organiziralo turistični teden. Razmah športnih in vsestranskih tekmovalij je presegel vsa pričakovanja. Ves teden so bila tekmovalja in nastopi. Nad 3000 domačih in tujih tekmovalcev nam je najlepší dokaz pestrosti in zanimivosti prireditelj.

Širšo slovensko javnost pa sta o lepotah našega okraja seznanila kratkometražni film »Od Turjaka do Kolpe« in knjiga »Kočevska«. V oboje je bilo vloženi precej grotnih sredstev, toda deli sta trajnega značaja in bosta še nadalje seznanjali vso jugoslovansko javnost o ljudeh, navadah in lepih krajih tu na Kočevskem.

Društvo je uspelo, da je bil v turističnem pogledu dosežen napredek. Koča v Kostelu je na le-

pem kraju in ima lep razgled. V Kolpski dolini je še več krajev, ki imajo vse možnosti za večji razvoj turizma. Zal pa so prometne zveze še neurejene; predvsem manjka sodobnih avtobusov.

V sestavu društva je tudi vrtnarija, ki skrbi za okrajevanje mesta. Poseben problem pa je uničevanje nasadov, saj društvo letos že četrtič sadi olepševalna drevesa. Zdi se nam, da bo treba nastopiti z ostrejšimi ukrepi in brezvestne uničevalce strogo kaznovati.

V letošnjem letu bo društvo organiziralo Turistični teden. V njegovem okviru bodo športna in šahovska tekmovalja ter kulturni nastopi. Na zboru je bil izvoljen nov odbor društva. Prejšnji predsednik tov. Rigler je bil ponovno izvoljen za predsednika.

Po končanem zboru so predvajali kratke filme o lepotah naših hribov in morja ter film »Kočevska«. Za zaključek samo majhno pripombo: Precej dijakov in celo predšolskih otrok je prišlo na občni zbor z namenom, da vidijo filme, kar je le motilo uspešno delo zbora. Tudi pozna ura ni bila primerna za to mladino. Mc

di v tem slučaju je transfuzija na mestu. Moderna kirurgija danes izvršuje vedno večje in težje operacije. Ker je bolnik včasih že pred operativnim posegom močno izčrpan, se zato večkrat ne bi mogel podvreči operaciji. Obstoji namreč upravičen sum, da v slabem stanju kot je, operacije ne bi prenesel. V takem slučaju z nekaj transfuzijami okrepimo bolnika in ga usposobimo za operacijo.

Nenadno, težke krvavitve, zvezane z veliko izgubo krvi, so pogoste v porodništvu, lahko pa nastanejo tudi pri ženskih boleznih. Zlasti nevarno so krvavitve pri izvenmaternični nosečnosti, pri nepopolnem splavu, pri prezgodnji ločitvi posteljice, pri raztrganju maternice, pri napotno ležeči posteljici in po porodu, kadar se maternica ne krči dobro.

Vse, kar smo našli, spada v skupino nenadnih močnih krvavitve. Kronične krvavitve, ki jim sledi malokrvnost, pa so načeloma bolj pogoste pri ginekoloških obolenjih. Takšno nevarnost predstavlja zlasti rak na ženskih rodilih. Vsekakor je potrebno še poudariti nevarnosti, katerim se iz-

postavlja žena, ki je med ali neposredno po porodu, izgubila večje količine krvi. Po porodu je namreč takšna ženska zaradi izgube krvi oslabiljena in zato težko pravilno pristopi k dojenju svojega novorojenčka, kar seveda zopet škodljivo vpliva na otroka.

Tudi v interni medicini se pogosto z velikim uspehom uporablja transfuzija krvi. Glavno področje zanjo predstavljajo razne slabokrvnosti, oziroma bolezni rdečih ali belih krvnih teles. Nadalje se transfuzija z uspehom daje tudi pri obolenjih jeter, pri nekaterih ledvičnih obolenjih ter pri posameznih zastrupitvah. Zlasti se z uspehom uporablja transfuzija pri akutnih zastrupitvah z ogljikovim monoksidom, kjer je pogosto prav edino sredstvo, ki lahko še reši takšnega zastrupljenca.

Prav tako kot v naštetih primerih pa se danes uspešno uporablja transfuzija krvi pri zdravljenju otroških in nalezljivih boleznih. Že iz omenjenega vidimo, da si sodobnega zdravljenja brez transfuzije krvi sploh ne moremo predstavlja. Transfuzija krvi je zlasti med zadnjo vojno in v dobi po vojni postala neobhodno nujno

sredstvo za zdravljenje številnih bolezni. Postala je močno orožje modernega zdravnika in z njo je dobilo zdravstvo sredstvo, s katerim pomaga organizmu in ga popravi, da čimprej premaga obolenje. Transfuzija je v vseh zdravstvenih naprednih deželah postala danes splošno priznano zdravilo dnevne prakse. Glavni dokaz njene vrednosti pa je na stotisoče ranjenecov iz pretekle vojne, ki se morajo za svoja življenja v prvi vrsti zahvaliti pravočasno prejeti transfuziji.

Pri organizaciji transfuzijske službe v svetu ima velike zasluge mednarodni Rdeči križ, ki je pozval pozornost tem problemom že leta 1934, ko še moderne transfuzijske službe praktično ni bilo. Zlasti je Rdeči križ organiziral zbiranje in proizvodnjo konservirane krvi v času vojne za vojaške potrebe, a tudi za potrebe civilnega prebivalstva.

Na zasedanju delegatov nacionalnih društev Rdečega križa v Oxfordu leta 1956 je bil enoglasno sprejet sklep, da se z organizacijo transfuzijske službe, ki se je vršila med vojno, nadaljuje in jo izpopolnjuje tudi v mirnem času.

Naše bolnišnice iz dneva v dan potrebujejo večje količine krvi za transfuzijo. Ne zadostuje več direktni prenos krvi iz zdravega v bolnega človeka. Bolniški oddelki ne morejo v primeru nujne sile šele iskati primernega človeka, ki bi bil pripravljen dati svojo kri, ampak morajo odgovarjajočo kri imeti na zalogi. Seveda obstaja vedno tudi možnost kakšnih večjih elementarnih nezdod, kjer bi bila potrebna velika količina krvi, ki jo tudi ne bi bilo mogoče dobiti dovolj hitro.

Zaradi tega se povsod po svetu in tudi pri nas vrše akcije za odvzem krvi, ki se potem konservira in je tako vedno na razpolago. V prihodnjih dneh bo tudi naš okraj obiskal ekipa, ki bo odvzemala kri prostovoljnim krvodajalcem. Vsi moramo pomisliti, da bo morda tudi naše življenje enkrat v takšni nevarnosti, da bi ga lahko rešila le pravočasna transfuzija krvi. Če se tega zavedamo, bomo gotovo vsi pripravljeno postati krvodajalci, zlasti tisti, ki vemo, da kri ne bo odvzeta nikomur, kateremu bi to le malenkostno škodovalo in da bo vsakdo pred odvzemanjem krvi zelo natančno preiskano.

Dr. Franc Hübscher

Kri rešuje življenja

Kri je tisti del organizma, ki prenaša kislik, ogljikov dioksid, hranljive snovi, odpadne snovi, obrambne snovi, fermente, hormone itd. Kri je tudi glavni organ, v katerem se odigravajo procesi, ki omogočajo, da človek preboli težke bolezni in da si hitro opomore od hudih poškodb. Kri neprestano kroži skozi ves organizem in ga na ta način povezuje v celoto.

Danes predstavlja transfuzija krvi prav tako pogosto in tudi enako važno zdravilno sredstvo, kot so zdravila penicilin in drugi, še modernejši antibiotiki. Sodobnega zdravstva in njegovih metod zdravljenja si brez široke uporabe transfuzije ne moremo več predstavljati. Seveda, marsikdo še vedno ne ve, v katerih slučajih in pri kakšnih bolnikih je transfuzija tista, ki rešuje življenja.

Ogledimo si posamezne veje zdravstva ter primere, za katere je transfuzija nujno potrebna.

NOGOMETNA TEKMOVANJA NAŠIH MOŠTEV

Partizan je dobro startal

Preteklo nedeljo sta Elan iz Novega mesta in Partizan odigrala zaostalo tekmo 9. kola tabeli se je s tem spremenilo. Bela krajina. Kaj bo prinesla prihodnja nedelja pa bomo videli.

LESTVICA	
Rudar	9 8 1 0 50:11 17
Črnomelj	9 7 0 2 39:19 14
Partizan	9 7 0 2 26:18 14
Elan N. m.	9 4 1 4 17:13 9
Škofljica	9 4 0 5 21:19 8
Partizan B	9 4 0 5 12:25 8
Grosuplje	9 1 0 8 8:31 2
Ribnica	9 0 0 9 7:42 0

Elan (Novo mesto) : Partizan (Kočevje) 2:3 (1:0)

Začetek tekme je bil zelo ofenziven. Domačini so že v prvih minutah skušali ogroziti vrata gostov, toda zelo dober vratar je bil vedno na mestu. Igralci so se otresli prve nerazumevanja, borba za žogo se je prenesla na sredino igrišča in valovala iz polja v polje.

Napad gostov je uspešno vodil 'anskoletni vratar gostov in pošiljal v akcije hitra krila, ki so večkrat nevarno pretela Trobentanju. V eni takih akcij je Dominik zastopil igrišče, medtem pa je žoga že letela v prazna vrata, kjer se je znašel Pičič in v padu odbil žogo v aut. Sodnik pa je zaradi tega dosodil 11-metrovko, žogo pa je srednji napadalec gostov poslal mimo vratnice in aut.

Sreča se je nasmešnila domačinom v 86. minuti, ko je Bižal s strelom iz bližine povedel svoje moštvo v vodstvo 3:2. Stanje v golih se do konca igre ni spremenilo. S tribune je zaoril aplavz vnetih pristašev Partizana, ki so se od veselja dvigali s sedežev.

Čeprav je imel Partizan okrnjeno postavo, je vsak moč dober igral, pa tudi oba mladina. V na-

padu si je srednji trio zelo prizadeval, da bi zmagali. Krili sta se prav razigrali šele v drugem polčasu, ko je bil uspešen Bižal. Krilska vrsta je dobro opravila težak

PRIJATELJSKA SREČANJA
MLADINCI
Rudar : Partizan 3:1 (0:1)
PIONIRJI
Partizan : Rudar 2:0 (1:0)

Zmaga Rudarja v Ribnici

RUDAR : PARTIZAN (Ribnica) 3:0

V počastitev občinskega praznika v Ribnici je bilo 26. marca na stadionu v Ribnici prijateljsko nogometno srečanje med Rudarjem iz Kočevja in Partizanom iz Ribnice. Na igrišču se je zbralo precej ljudi, ki so z burnimi navijanjem podpirali domačine. Začetni udarec so imeli domači, vendar so se gostje kmalu polastili žoge in začeli s silovitimi napadi, toda bili so le kratkotrajni. Igralci Rudarja so v prvem polčasu dosegli dva gola. Zadovoljili so se s to prednostjo in popustili v igri. Gole sta dosegla v 21. min. Sever in v 38. min. Taslamani. Polčas se je zaključil z 2:0 za Rudarja.

V drugem polčasu smo pričakovali boljše igro, toda razočarani smo bili od obeh strani. Igralci Rudarja so bili nekaj časa kot razbita četa na igrišču. Ribničani so tedaj večkrat ogrozili Rudarjeva vrata. Imeli so več neizkoriščenih kotov, a zamudili so dve lepi priložnosti za doseg golov. Proti koncu je začel Rudar zopet z napadi, ko je v 83. min. padel tretji gol za goste.

Domačini so igrali ostro, vendar se pred golom niso znašli. V

svojem moštvo so imeli tudi več pripadnikov JLA. Gledalci so bili z rezultatom zadovoljni, čeprav bi domačini zaslužili vsaj častni gol. Rudar ni zaigral tako, kakor bi moral. Izgleda, da bo s tako sebično igro težko postati dolenjski prvak. Opaža se tudi, da Rudar igra s slabšim nasprotnikom slabše, z dobrim pa boljše. Dobro so igrali: Sever, Svete in Čuk. Sodnik je sodil objektivno, toda premalo energično, ker je dopuščal, da so se igralci večkrat med seboj prepirali.

N. J.

Šahisti na čast ribniškemu prazniku

V počastitev občinskega praznika v Ribnici je Okrajni šahovski odbor skupno s šahovskim društvom v Ribnici organiziral brzopotno moštveno tekmovalje. Nastopile so vse šahovske organizacije kočevskega okraja in sicer SD Kočevje s prvimi in mladinskimi moštvi, SD Svoboda Rudnik z dvema moštvi, JLA Ribnica z dvema moštvi, SD Ribnica, Šah. sekcija Gračarice. Kot gost je nastopil tudi moštvo SD Železničar iz Ljubljane.

Od začetka do konca turnirja je bil oster boj za prvo mesto med prvimi moštvi SD Kočevje in gostujočim moštvom SD Železničar iz Ljubljane. Proti lokalnim moštvi SD Kočevje je bilo moštvo SD Kočevje nekoliko uspešnejše, tako, da je odločitev o prvem mestu padla v medsebojnem srečanju.

Ostala moštva so precej zacastala in se borijo za naslednja najboljša mesta: Po številu osvojenih točk zasedajo skupno 3. in 4. mesto SD Kočevje mladinsko moštvo in Ribnica. Rezultat medsebojnega srečanja določa mladincem častno tretje mesto. Peto mesto je pripadlo ekipi SD Svobode Rudnik.

Končni vrstni red:

1. Železničar Ljubljana 34,5 točke, 2. SD Kočevje I 34, 3. SD Kočevje II 21,5, 4. SD Ribnica 21,5, 5. Rudnik I 18,5, 6. JLA II 17,5, 7. Gračarice 12, 8. JLA I 11,5 in 9. Rudnik II 9 točk.

Tekmovalje je na splošno zadovoljstvo vodil zastopnik šahovske zveze LRS tov. Malerič ob

REVLIJA KONFEKCIJSKEGA OBLAČENJA

Posebnost letošnjega sejma mode, ki bo od 2. do 7. aprila v Ljubljani, bo zlasti prva jugoslovanska revija konfekcijskega oblačenja. Ta revija bo prirejena ob sodelovanju vseh večjih in pomembnejših jugoslovanskih konfekcijskih podjetij in sicer v velikem steklenem paviljonu »A« na samem sejmišču.

Namen te revije praktičnega in cenejšega oblačenja je ravno propagiranje konfekcijskega in polkonfekcijskega načina oblačenja, ki je po vsem gospodarsko bolj razvitem svetu v splošni rabi. Tak način oblačenja ima nešteto prednosti, a v obdobju splošnih težav zaradi dvigom življenjske ravni je vsekakor potrebno, da kvalitetno dvignemo in razvijemo zlasti naša podjetja konfekcijske in polkonfekcijske proizvodnje ter s tem omogočimo širokim množicam sodobno, okusno, ceneno in praktično oblačenje. K vsemu temu bo prispevalo tudi nagradno anketa, ki bo obiskovalcev ter strokovne konference proizvoznikov.

Seveda imajo tudi dnevni in strokovni tisk in ostali pri tem

važno vlogo.

Rasni problem na kočevskem odru

Prejšnji teden smo imeli v šekovem domu priliko gledati Gow-D'Usseau-jovo dramo v treh dejanjih »Globoke so korenine«, v izvedbi dramske sekcije MKUD »Matej Bor« gimnazije Kočevje. To sodobno ameriško dramsko delo prikazuje problem sožitja črnih in belcev v ZDA, ki je zaradi rasne diskriminacije precej problem sodobne ameriške družbe in je vsekakor zanimiv poskus, da se tudi na odru prikaže enega izmed današnjih problemov kapitalistične družbe. Mladi igralci so uspeli podati to zahtevno delo s toliko živahnostjo, da je sleherni ob tej predstavi začutil obsodbo rasne diskriminacije.

Prostor nam sicer ne dopuščajo, da bi se spustili v recenzijo. Lahko pa rečemo, da nas je igra višješolcev, ki so bili prvič na odru, pritegnila, da smo lahko spregledali nekatera pomanjkljivosti, ki jim nekateri zaradi svoje mladosti niso bili kos. Delo je še posebno težavno zato, ker ima malo zunanje dogajanja; bistvena je konverzacija.

Najboljšo moško vlogo (senator) je dal Gruđen iz 8. r., in sicer glasovno, kakor tudi v kretanjah in mimiki. Najzahtevnejšo osebo — Alice, pa je odigrala Mrakova (8. r.). Zaigrala je za svoja leta zrelo, prepričljivo žensko. Posebno dobra je bila v dvogovorih z Nevvy, Howardom, Brettom ter senatorjem. Sestro Nevvy, mlado še neizkušeno polno idealizma, je oblikovno zelo pri-

slično in sproščeno podala Marinc-ljeva (6. r.). To, da v nekaterih trenutkih zaradi nevarnosti in nezkušenosti ni bila dovolj prepričljiva, je bogato odtehtala vedrina njene igre na veselih mestih in temperamentnost (dvogovor in preprič z Alice, dvogovor s Howardom, z Brettom). Od moških nas je posebno presenetil Žužek (8. r.). Njegov Howard je bil sproščen, svoboden in z obsegom svojega glasu je obvladal prostor, kar je redka odlika igralca. Bregar (8. r.) je zaigral Roya s primerno mero temperamenta in ležernosti. Črni Brett Grivca (7. r.) bi lahko bil bolj dinamičen. Vendar je bil kljub temu prijeten in gledalci so bili prizadeti ob njegovi usodi. Brettova mati Bella (Fabjanova iz 7. r.) je za staro žensko prehitro govorila, sicer pa je bila simpatična črna mamica. Med črnimi osebami na odru je bila brez dvoma najboljša Honey (Flicko, 7. r.). Pokazala je toliko temperamenta, variacij v glasu in življenja v situaciji, da je bila njena sicer majhna vloga živa in razgibana, na koncu kar ganljiva (prizor, ko senatorju vrača uro!). Šerif, ki ga je podal Starc (8. r.), je bil premalo oster, dočim sta bila policajca zelo posrečeni karikaturi.

Ob koncu lahko zapišemo, da so bili redki gledalci, ki so si ogledali eno izmed treh predstav (na vseh treh predstavah je bilo komaj 160 ljudi!), z nastopom mladih kulturnikov zadovoljni.

„Sosedov sin“ v Dvorski vasi

Kmalu po uprizoritvi drame Masševanje usode smo se sestali dvorski igralci, da se posvetujemo, kaj naj bi v letošnjem letu še postavili na oder. Ni bilo dolgo in zedinili smo se za ljudsko igro v 9 slikah »Sosedov sin« — pisatelja Josipa Jurčiča. Priznati moram, da nas je skrbelo, ker delo ni tako enostavno. Že zbiranje igralcev, ki jih nastopa kar 30, ni tako lahko iztakniti v vasi. Na pomoč pa so prišli tudi člani gasilstva in združenimi močmi smo spravili igro v tle. Tudi dvakrat premajhen oder nas je skrbel, zlasti ob masovnih scenah. A šlo je; že v dobrem mesecu smo igro postavili na oder.

Tematika je kmečka, slehernemu človeku razumljiva. Miselnost osnova pa je vzgojna, tako za starše, ki branijo otrokom, da bi se ženi po zahtevah svojega srca, kakor za otroke, ki staršev ne po-

slušajo. V glavnih vlogah so nastopili: Smrekar (Anton Virant), mogočeni, kmečki gospodar, ki zahteva, da so mu vsi pokorni. Smrekarica (Silva Petričeva) njegova žena, ki opravlja vsa dela v hiši ter preudarno in blago kroti jezo svojega moža, Franca (Anka Mencinova), njuna hči, prikupno in poslušno kmečko dekle in Brašnjarjev Štefan (Jože Rotar), sosedov sin iz razpadajoče kmečke hiše, a kljub temu samozavesten, močan in vztrajen v ljubezni do France. Priznati pa so tudi prizori na sejni in razgovori kmetov v krcini.

Pozno v noč smo se zadrževali na vajah, a danes nam ni žal. Od ljudi smo dobili veliko priznanja in nam je to dovolj. Z igro nameravamo tudi gostovati v drugih krajih.

-V-

Za dobro voljo

Mati: Poglej, Janez, te uboge otroke! Kar pozna se jim, da nimajo očeta, ne matere, pa tudi nobene tete... Janezek (ki nima posebno rad svoje tete): Oh, mama, podari jim

vendar našo teto, saj jaz jo prav nič ne rabim. — Slišal sem, da je zgodaj zjutraj najlaže ujeti ribe. Ali je to res? — Res, ker so namreč zgodaj zjutraj čuvaji in mlilniki vsi zaspali.

»Kaj praviš, Tone? Ali bi se pri nas izplačalo uvesti prodajo mleka v gostilnah?«

Tone: »Dvomim. Mleko imam doma skoraj zastoj, v gostilni pa bi ga verjetno tako zaračunali, da bi me po mleku mimila vsaka žer-ja.«

Franceljna je drugi dan po krockanju strašno bolela glava. »Pr-mej! si je dejal. »Poleg tega, da sem zapravil veliko denarja, me še buča tako strašno boli, povrh tega pa še ta žer-ja. Prokleti alkohol! Vse pijače so se mi tako zamermle, da bom v bodoče pil samo še umetna vina.«

»Kam boš šel, Tomaž, jutri, ko bo nedelja?«

»Prav nikamor, Domin. Moja finančna sredstva so do prvega popolnoma blokirana!«

»Ali si slišal, Tinček, da ne bo nič z žičnico na Mestni vrh?«

»Nič zato, Tonček, bomo pa hodili na Mestni vrh peš, kot pravi turisti.«

»Čemu te je žena zadnjč tako okregala?«

»Za nič! Rekel sem ji le, da hi v tekmovalju hitrih jezikov odnesla eno prvih nagrad.«

Ječar: Hej — Joško! Uzmovič, kaj si že zopet tu?

Uzmovič: Da! Zdravnik mi je predpisal spremembo zraka in dieto.

Grega: »Ali veš, France, kako menim zagosti svoji špeli?«

France: »Kako vendar?«

Grega: »Za 50-letnico rojstva ji bom po Radu naročil voščilo z »narodno« pesmijo in novi izvedbi »Zabučale gore.«

OBVESTILA

KOČEVJE

Rodile so: Stimec Marija, gospodinja iz Zurge 1 — dečka Antona; Volf Amalija, gospodinja iz Zurge 13 — dečka Iztoka; Pirnat Ana, gospodinja iz Poloma 5 — dečka Marjana.

Srečnim staršem čestitamo! Poročila sta se: Lynen Peter, perutninarški farmer iz Bardenberga 10 Nemčija (30 let) in Sadar Ana, delavka iz Kočevja, Trata 37 (19 let).

Srečnima zakoncema čestitamo! Umrla so: Janež Peter, upokojenec iz Livolda 37 — star 85 let; Reljač Alojzija iz Suhlega potoka 3 — stara 77 let; Volk Jože iz Morave 1 — sar 79 let; Knavs Amalija iz Morave 12 — stara 83 let. Papič Marija, preužitkarica iz Vasi 10, stara 89 let; Štamfel Marija, otrok iz Belice 5 — star 9 tednov.

PREDGRAD

Rodila je: Gerzetič Ladislava, gospodinja iz Gor. Radenci 11 — deklco Slavko.

Srečni mamic čestitamo! Umrla je: Movrin Marija, kmetovalka iz Jelenje vasi — stara 74 let.

RIBNICA

Rodila je: Oražem Angela, gospodinja iz Ribnice 203 — dečka Jožeta.

Srečni mamic čestitamo! Poročila sta se: Djuratovič Milorad, oficir JLA iz Ribnice 111 (35 let) in Stare Marija, knjigovodkinja iz Goriče vasi 86 (stara 26 let).

Umrla je: Košir Uršula, užitkarica iz Jurjevce 35 — stara 90 let.

Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a. Telef. 3-89. Tek. račun pri podružnici NB Kočevje št. 617-T-388. — Letna naročnina znaša 400 din, polletna 200 din in je plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 800 din. Poština plačana v gotovini. Rokopis se ne vračajo. Tiska tiskarna »Urška« Kočevje

DOBREPOLJE

Rodile so: Pugej Kristina, gospodinja iz Pricerkve 18 — dečka Alojza; Hrovat Marija, gospodinja iz Bruhanje vasi 17 — dečka Aleša; Znidarič Angela, gospodinja iz Kompelj 98 — dečka Jožeta.

Srečnim staršem čestitamo! Umrla so: Štrumbelj Alojz, kmetovalec iz Zdenke vasi 29 — star 26 let; Grm Jože, kmečki delavec iz Zagorice 48 — star 32 let; Hrovat Franc iz Doma počitka v Ponikvah — star 85 let; Novak Janez, kmetovalec iz Kompelj 98 — star 58 let.

VELIKE LAŠČE

Rodila je: Peterlin Nežka, kmetovalka iz Velikih Poljan — dečka Janeza.

DRAGA-LOŠKI POTOK

Dne 22. marca se je na cesti »Ravnice« nad Travnikom hudo ponesrečil gozdni delavec Krnc Alojz iz Malega loga št. 1. Padel je s kolesom in pri tem dobil težje poškodbe. Nezavestnega so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Obvestil iz matičnega urada Sodražica nismo prejeli.

DEZURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 30. marca od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure v Kočevju trgovina »Petrošnik«, v Ribnici pa Trgovina z mešanim blagom Ribnica. V soboto 6. aprila ob isti uri v Kočevju Trgovina »Prehrama«, Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Živila«.

OBJAVE

KINO

JADRAN, Kočevje: od 29. do 31. marca ameriški barvni film »Hudini«; 3. in 4. aprila poljski film »Pokolenje«; od 5. do 7. aprila ameriški barvni film »Velika nagrada«.

SVOBODA, Rudnik: 30. in 31. III. mehiški barvni film »Rdeča Konga«; 6. in 7. aprila ameriški film »Upor na ladji Baunti«.

PREDGRAD: 30. in 31. marca italijanski film »Jutri bo prepozno«, 6. in 7. aprila angleški film »Maggie«.

RIBNICA: 30. in 31. marca mehiški film »Maclovias«, 6. in 7. aprila angleški film »Razdvojen na srca«.

VELIKE LAŠČE: 30. in 31. marca švedski film »Margit«, 6. in 7. aprila finski film »Bela košuta«.

SODRAŽICA: 30. in 31. marca ameriški film »ženske prihajajo«.

KOČEVSKA REKA: 30. in 31. marca jugoslovanski film »Šolajca«, 3. aprila ameriški film »Vlomilec«, 6. in 7. aprila ita-

lijanski film »Za spušenimi zavesami«.

LOŠKI POTOK: 30. in 31. marca švicarski film »Štirje v džipu«, 6. in 7. aprila ameriški film »Pečat preteklosti«.

DOBREPOLJE: 30. in 31. marca slov.-nemški film »Grehe«, 3. aprila jugoslovanski film »Deček Mitac«, 6. in 7. aprila ruski barvni film »Sadko«.

ZAHVALA

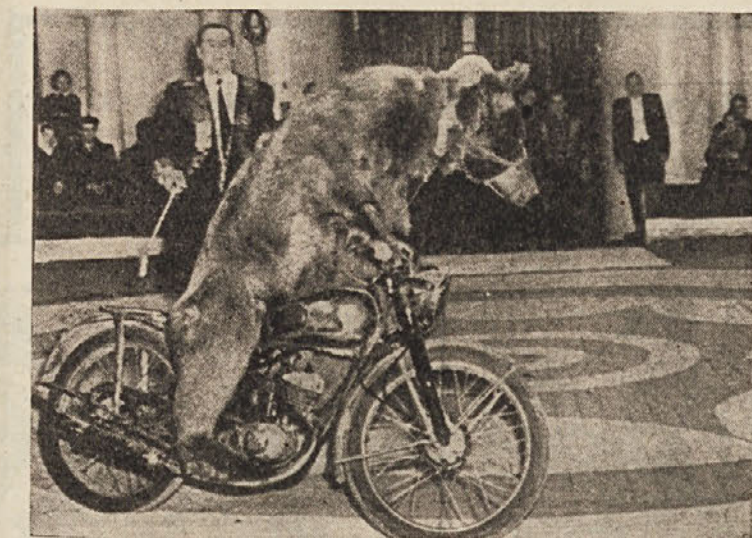
Dr. Miranu Cilensku se najlepše zahvaljujem za vrnitev izgubljenega prstana, ki mi je drag spomin. — Nada Šafarič, Livold.

VABILO

Vablmo vse člane in prijatelje Planinskega društva Kočevje, da se udeležijo občnega zbora, ki bo 1. aprila ob 7. uri zvečer v prostori gimnazije (pritličje levo). Odbor

PRODAM

Prodam enonadstropno hišo s petimi sobami in kuhinjo ter shrambo v Goriči vasi št. 2 ob glavni cesti. Cena ugodna. Ludvik Klum

Predčerašnjim smo prejeli obvestilo g. Ceron, direktorja velikega cirka »Lirpalvrpe« iz Avstrije, ki te dni gostuje po Sloveniji. Zahvaljuje se nam, da smo prvi objavili posnetek najboljših točke njihovega cirkuškega programa, in sicer vožnjo medveda Leso na motornem kolesu.

V zahvalo za to objavo, posebno pa še zato, ker je medved Leso doma v kočevskih gozdovih, nam sporočajo, da bodo izjemoma nastopili s programom v ponedeljek v Kočevju. Zastopnik cirka je bil že tu in določeno je, da bo nastop na stadionu Partizana ob 5. uri popoldan.

Medved Leso je več voznj na vseh motornih kolesih, zato uprava cirkaša prosi, da bi motoristi prišli na predstavo z motornimi kolesi, da se bodo lahko sami prepričali, da vozi Leso tako skrbno in varno, kot redkokateri motorist. Uprava jamči za motorna kolesa.

Torej v ponedeljek ob 5. uri popoldan vsi na stadion Partizana. Za motoriste in njihove sovožace je vstop prost.

Vstopnice po znižanih cenah bodo prodajale vse trafike v ponedeljek ob 8. ure zjutraj dalje, v Gaju pa uro pred predstavo. Kupite vstopnice v predprodaji! Vabljeni!

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Iz malega raste veliko

Vse od novembra so bili v vaših Loškega potoka splošni gospodinjstvi tečaji. V 4 mesecih je te tečaj obiskovalo približno 95 žena in deklet. Slišale so predavanja o prehrani, gospodinjstvu, vrtnarstvu, zdravstvu, živinoreji, košarstvu, poljedelstvu in družbenem upravljanju. Marsikaj pametnega so se naučile. Videle so, da hrane ne primanjkuje, samo pravilno jo je treba pripravljati. Sedaj pa si bodo uredile svoje vrtove in sadile predvsem tisto zelenjavo, ki v tem kraju dobro uspeva in jo doslej niso pridelovali ali pa le v majhnih količinah. Na splošno se goji premalo rdečega korenja, peteršilja, drobnjaka, zelene, karfižole, chrovta, rdečega zelja, pora, špinacije in zimske solate. Hrana bo lahko bolj pestra in cenejša, ker ne bo treba vsega kupiti, družina pa bo bolj zdrava. V jeseni pa bodo iz svojega vrta lahko marsikaj vložile, da bo v zimskem času tudi hrana pravilna, ki bo imela dovolj vitaminov in rudninskih snovi.

MLADINA LAŠČ PRIPRAVLJA

Mladina iz Velikih Lašč že dlje časa pripravlja igro »Studentje smot«. Pri tem imajo težave. Mnogi mladinci so zaposleni izven kraja in ne morejo redno hoditi na vaje, želimo, da zaradi težav ne bi klonili, svoje probleme pa naj bi razložili tudi organizaciji SZDL.

Tečajnice so bile članice obeh zadrug Loškega potoka. Zadruga naj tudi v bodoče posvečajo vso skrb izobraževanju zadrugnic, ki bodo skrbele, da bo polgoma prišla v vsako hišo zdrava prehrana. Tako bodo zadrugnice pripomogle k ljudskemu zdravju. Okrajnemu odboru zadrugnic, Okrajnemu gospodinjstvenemu centru v Kočevju ter zadrugam in šoli v Loškem potoku se zahvalujemo za njihov trud in želimo, da se še kdaj spomnijo na nas z dopolnilnimi tečaji, da bomo zvedele, kako se ravna s sočasnimi gospodinjstvenimi pripomočki.

B. C.

V Ložinah si želimo elektriko

Že leta 1948 so si marljivi vaščani Ložin prizadevali, da dobe v vas električno razsvetljavo. Storje ni so bili že prvi koraki, ki naj bi rešili ta problem v Ložinah. Toda vse začelo delo je ostalo le pri besedah. Kljub marljivosti posameznikov, v vasi še danes nimajo elektrike. Kje je krivda, da v Ložinah še nimajo elektrike? Morda v nedelavnosti družbenih organizacij, ali kje drugje. Vsekakor bi lahko kaj ukrenili, da se odgovorni v Ložinah malo bolj pobrigajo za vso stvar.

Vsaka naša vas ima v socialističnem družbenem redu dovolj možnosti za vsestranski napredek.

Dragi urednik!

Zvedel sem nekaj novega. To je taka novica, da sem je bil zelo vesel. Vem, da bodo veseli tudi drugi pionirji, zato te prosim, da to moje veselje vest objaviš. Slišal sem, da je predsednik občine tovariš Grm obljubil, da bodo dali nam, pionirjem v Kočevju, sobo, kjer si bomo uredili svoj pionirski kotiček. To bo lepo! Komaj čakam! Tam se bomo zabavali, igrali in učili. Potem bo konec očitkov, da smo samo na cesti in da se samo potepamo. Seveda bomo morali biti v zahvalo za skrb, ki nam jo izkazujejo, bolj pridni. —

Darbo Žnidaršič, učenec IV. b razreda Osnovne šole v Kočevju.

Tako menijo tudi vaščani Ložin, ki kritizirajo nedelavnost odgovornih ljudi v odborih. Ti bi se morali v večji meri zavedati svojih dolžnosti in nalog, predvsem za elektrifikacijo, pa tudi za drugo. Prebivalci Ložin želijo, da se ta pereči problem čimprej premakne z mrtve točke in da bi jim kmalu zasvetila električna luč.

Slavko Troha

Že 80 tečajnikov v Ribnici

O delu »Avto-moto« družstva v Ribnici smo na kratko poročali že v zadnji številki Novic. Pa še danes nekaj besed o delu tega društva, ki ima v Ribnici veliko prijateljev. Na ustanovnem občnem zboru »Avto-moto« družstva so poleg upravnega odbora izvolili tudi športno, šolsko in turistično komisijo. Športna komisija ima nalogo organizirati razne ocenjevalne, patrolne, terenske ali spretnostne vožnje. Šolska komisija mora šolati voznike motornih vozil in organizirati tečaje. Naloga turistične komisije pa je, da skrbi za pravilno namestitve raznih prometnih znakov, jih čuva ter popularizira ta šport v turističnem smislu. Šolska komisija je krepko prišla za delo. Organiziran je bil tečaj, ki ga sedaj obiskuje nad 80 mladih ljudi. Iz tega vidimo, kako ima mladina zanimanje za to vrsto športa.

Športna komisija ima v načrtu prireditve, ki jo bo organizirala v Ribnici v okviru prvomajske proslave. Društvo bo priredilo kombinirano vožnjo na relaciji približno 15–20 km. To bo krožna vožnja čez ribniške vasi, kjer bodo vključene patrolne, terenske, ocenjevalne pa tudi spretnostne vožnje in vožnje preko ovir. Marsikdo se bo tudi nasmeljal, ko bo gledal, kako bodo motoristi vozili med steklenicami in se borili za kranjsko klobaso.

»Avto-moto« družstvo v Ribnici je sedaj na najboljši poti. Društvo z istim imenom, ki je delovalo pred nekaj leti, je med ljudmi izgubilo vse zaupanje zaradi svojega nepravilnega dela. Novi upravni odbor se trudi za uspešno delo društva. V odboru so mladi fantje z veliko voljo in poletom za delo. Vsi so navdušeni vozniki in dobri organizatorji. Ker društvo

Predvojaška vzgoja naj bo skrb vseh organizacij

Predvojaška vzgoja, ki je pri nas že od začetka leta 1948, je do danes doživela že precejšnjo razvojno pot.

Svet je še vedno takšen, da mora majhna država, ki hoče ohraniti svojo popolno samostojnost, skrbeti tudi za to, da ne predstavlja lahkega plena. Vsak trezno misleči državljan si mora biti glede tega na jasnem, sicer je potem nesmiselno graditi nove tovarne, nove ceste nova naselja in urejevati celotno gospodarstvo. Trudili bi se tako v ožjem smislu samo zase in še to le za nekaj negotovih ur, ne pa za naše naslednike.

Strah in spoštovanje pa mora seveda vzbujati le močna in sodobno opremljena vojska. Taka je tudi naša JLA, ki uporablja tudi najbolj tehnično zapletena sredstva. Tako je postalo nujno, da je ravno predvojaška vzgoja vedno bolj dolžna skrbeti za osnovno vzgojo in vojaškem, političnem in kulturnem smislu.

Vojaški rok, ki bi se zaradi rastočih potreb po tehničnem znanju moral zvišati, pa je bil v zadnjih letih znižan. To so bili prvi uspehi predvojaške vzgoje. Zato so mladinci toliko manj časa odtrgani od svojih delovnih mest, kar predstavlja znatno povečanje produktivnosti naših ljudi.

In koliko lažje je njihovo privajanje na novo življenje v vojaški uniformi! Vse tiste težave, ki so

mnogokrat najtežje, so že za njih premagali so jih v domačem okolju, kjer jih ni mučilo še močno domotožje, kakor nekoč, ko so novinci morali kar čez noč spoznati vojaško disciplino.

3. aprila letos bo pričetek pouka predvojaške vzgoje v kočevski občini. V zimskem času je poveljstvo odreda preskrbelo dobre vzgojitelje in predavatelje. Taboriščem in tečajem predvojaške vzgoje je treba pomagati z znanjem, da bodo ti mladinci postali

resnični graditelji naše domovine.

Popraviti pa bo treba še marsikatero napako, ki nam jo pogled nazaj odkriva. Taborišča in tečaji so bili prostor, kjer so bili vzgojitelji svet zase, gojenci pa spet svet zase. Ne sme se ponoviti, da bi vzgojili take ljudi, ki bi jih lahko razdvojili drugi.

Zato želijo občani kočevske občine vsem gojencem predvojaške vzgoje pri pouku predvojaške vzgoje kar najboljše uspehe in prav tako tudi predavateljem!

AKCIJA ZA ODDAJO KRVI

V Sodražici 164 prostovoljcev

Tudi letos je Rdeči križ organiziral humano in človekoljubno akcijo — to je prostovoljno oddajo krvi. Akcija se je začela pred kratkim in prvi rezultati so že tu. Na prvem mestu je občina Sodražica, kjer se je prijavilo za oddajo krvi 164 ljudi, ali 44 več, kot je bilo predvideno za to občino. V občini Dobrepolje se je prijavilo 114, Loškem potoku 30 ter v Kočevju v »Tekstilni« 72. Kemični tovarni 20 in OZZ 12 oseb. Te podatke je prejel OO RK do 25. III. in veljajo do tega datuma. Iz Velikih Lašč, Ribnice, Predgrada in okoliških krajev kočevske občine še ni podatkov. Predvideno je, da bo v našem okraju 1450 krvoda-

jalcev. Računa se tudi, da bodo v nekaterih občinah plan krvodajalcev presegli, kakor je to storila Sodražica.

Odvzem krvi bo po naslednjem redu: 2. aprila v Loškem potoku, 3. aprila v Sodražici, 4. aprila v Velikih Laščah, 5. aprila v Dobrepolju, 9. in 10. aprila v Ribnici, potem pa v Kočevju in okoliških krajih te občine. Krvodajalska akcija se bo predvidoma zaključila 17. oz. 18. aprila, če bo v Predgradu dovolj prijavljencev.

Naj v tej plemeniti akciji sodeluje res vsakdo, ki je zdrav in svojo krvjo pomaga pri reševanju človeških življenj.

K. O.

NOVICE

VIDELI SMO

Okolica železniške postaje Kočevje bo kmalu dobila novo lice. Delavci urejajo zelene pasove in grede, ki bodo okolico novega postajnega poslopja zelo poživile.

ZVEDELI SMO

24. marca ob večernih urah je napravil samomor Alojz Štrumbelj iz Zdenske vasi. Štrumbelj je bil star 26 let in je zapustil mlado ženo in hčerko. Štrumbelj je napravil samomor tako, da se je obesil na vrh v kozoletu. Kaj je napadlo mladega moža, da je napravil usodni korak v smrt, ni znano.

V zadnjem tednu je bilo več gozdnih požarov. V Rajndolu je pogorelo kakih 5 ha površin. Gozdni požar je bil tudi v Cvišlerjih, pri Sodražici, Turjaku in še nekaterih drugih gozdnih oziroma travniških predelih. Skoro za vse te požare je kriva malomarnost ljudi, ki so čistili te površine. Ljudje bi se morali bolj zavedati nevarnosti gozdnih požarov, ki nam lahko prizadenejo milijonsko škodo. V bodoče pa naj bi se s krivci oz. povzročitelji gozdnih požarov pomenili tudi sodniki za prekrške.

28. marca je prečkala železniški tir na postaji v Vidmu Rezlka Zubukovec iz Podpeči pri Dobrepolju ne da bi se bila poprej prepričala, če je proga prosta. V trenutku ko je bila na tiru je pridrel jutranji potniški vlak, ki pelje iz Kočevja in jo prezelal na dvoje. Bila je takoj mrtva.

Od 18. do 23. marca je bil v bivšem hotelu Ortnek strojniški tečaj, katerega se je udeležilo 27 mladih gasilcev iz vseh predelov našega okraja. Na tečaju so predavali gasilski, soferski in električni strokovnjaki. Tečaj je uspel nad vsa pričakovanja, organizatorji tečaja pa so bili z mladimi gasilci na tečaju zadovoljni.

POPRAVEK

V zadnji številki Novic se je tiskarski škrat grdo poigral. Tako nam je v članku na tretji strani »Štirje razgovori, pa veliko odgovorov« spremlja ime direktorja Opekarne Ribnica v Peter namesto Tone Šohar, kar s tem popravljamo, prizadeti naj pa nam oprostite. Svoje prste je imel tudi v besedilu oglasa Knjigovodskega centra gost. podj. Ribnica, kjer je prekrstil bife gostinskega podjetja pri žel. postaji Ribnica v Lipovec, namesto pravilno Lepovec, kar s tem popravljamo.

Zanimivosti iz znanosti in tehnike

Avtomatizacija na pohodu

Že prvi začetki uporabe elektrone v proizvodnji kažejo velike uspehe. Ob razvoju industrije v preteklem in sedanjem stoletju so stroji lahko samo pomagali delavcu pri delu in pospeševali proizvodnjo, elektronski stroji pa ne zamenjujejo samo fizične sile, ampak tudi človeške umske sposobnosti. Ti elektronski stroji, imenovani tudi »elektronski možgani« ne zamenjajo v procesu dela samo ročne delavca, ampak nastopajo tudi kot regulatorji in vodje proizvodnje in nadomeščajo tehnični kader v proizvodnji in pisarnah. Ameriška družba Ford je zgradila tovarno, ki izdeluje avtomobilske motorje, ne da bi se pri tem tega dela dotaknila človeška roka. Od trenutka, ko pride v to tovarno surovina, pa do končnega izdelka, traja komaj četrt ure, medtem ko so prej za isto delo rabili 24 ur.

V Angliji so zgradili elektronske računske stroje, ki v kratkem času izračunajo najbolj zagonečne račune, tako, da bi za delo, ki ga opravi ta stroj, moralo podjetje namestiti 200 ljudi z visoko strokovno izobrazbo.

Avtomatizacija se torej ne pojavlja samo v proizvodnji, temveč tudi v pisarnah. Predstavlja pravo revolucijo, zato upravičeno rečemo, da živimo v dobi atomov in avtomatizacije.

Ker ti načini dela zelo poveču-

jejo produktivnost dela, se proizvodnja vedno bolj veča. S tem pa nastane novo vprašanje, kam s tolikimi proizvodi. To vprašanje je v socialistični družbi že vnaprej rešeno. Težje pa je to v kapitalističnih državah. Želja lastnika strojev je, da z elektronskimi stroji zamenja delavce in si tako povečuje dobiček, ne glede na brezposelnost, ki nastaja. Kljub tej nevarnosti pa danes delavec v kapitalističnih državah ni proti uvedbi teh novotarij. Delavci ne vidijo več sovražnika v strojih, kakor je bilo to v prvi dobi razvoja industrije; organizirani so namreč že v tako močnih organizacijah, ki so sposobne boriti se za pravice delavcev. Ob vsaki uvedbi teh strojev zahtevajo, da se delavcev ne odpusti, ampak, da se zmanjša delovni čas.

Spričo vsega tega pa tudi država vedno bolj posega v gospodarstvo. Glede na to razvoj ne gre v smeri zmanjšanja vloge države, temveč ravno obratno. Planiranje pa s tem ne postaja samo potrebno, temveč tudi nujno.

Namesto visoko razvitih držav, ki tudi največ uvajajo avtomatizacijo, je tudi na tržišču povoljneje, njihovi proizvodi so veliko cenejši in dobiček večji. Malo razvitem ali nerazvitem deželan pa bo avtomatizacija pomagala, da bodo napravili skok iz zaostalosti mimo mnogih drugih obdobj.

DOMAČA POVEST

77

Zarja jutranja je jela rdeti in napovedovala sonce, da bi obevalo žalostno deželo naših očetov. Zjutraj obsuje turška vojska na novo cerkveni tabor. Zadnje moči napenjajo kmetje, odbijajo Turke kakor ljudje, ki jih ne čaka drugega ko smrt. A pravega vodstva niso več imeli, kajti gospod z Mačerolca je prišel ponoči nevernikom v roke.

78

Turki so se bili ko divji. Zlasti velik mlad janičar je tolkel kakor grosa. Kamor je on prišel, razmaknilo se su strahom vrste za zidom. Mnogi, ki so se mu postavili po robu, padli so zaliti s krvjo. To je bil Jurij Kozjak, Markov sin, slovenski janičar. Reče ni vedel, da divja zoper lastno domovino, zoper lastne brate.

79

Kmalu jamejo kmetje omagovati. Mnogo jih je popadalo, nič več se niso dale vrzeli zamašiti. Prvi, ki je zid preskočil, bil je velikanski janičar. Ko je enkrat ta bil na zidu in čez zid, napravil je s svojo težko roko pot pajdašem. Turki so bili v sredi med kristjani; nastane klanje, da sonce ni enakega videlo.

80

Turki niso priznašali nikomur. Kakor volkovi davijo ovce sredi črede, tako so klali, bodli, sekali Turki v cerkvi. Kopicke mrtvih so ležale po tleh. Kdor je bil star, slabotna, takega so brez milosti umorili. Velikanski janičar se je pomaknil nazaj, precej ko je minil boj z oboroženimi možmi. — Dolgo je trpelo mesarjenje.